

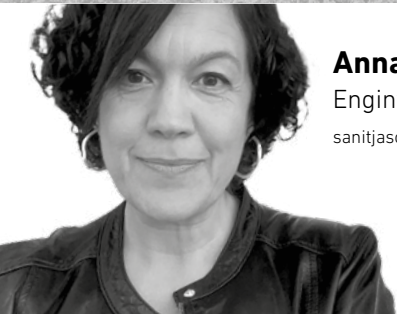

connexions

Un país cada cop més forestal i més vulnerable: el repte urgent de gestionar els boscos

vista prèvia >

Catalunya té una massa forestal que abasta el 65% del país. I necessita una gestió global. Tenir gran quantitat de bosc és positiu, però, si no està ben gestionada, es redueix a ser combustible per als incendis. Catalunya necessita una política forestal a llarg termini que doni valor al sector, garanteixi la viabilitat econòmica i ecològica dels boscos i estableixi les eines per evitar els incendis.

Anna Sanitjas

Enginyera de Forests

sanitjasoa@diba.cat

La paradoxa verda

Catalunya és, en gran part, un país de boscos. Si mirem el mapa del nostre país, el verd hi domina clarament: més del 65% del territori és forestal.¹ Però aquesta imatge tan potent, gairebé idíl·lica, amaga una realitat menys evident. Els boscos catalans creixen, sí —i molt—, però també són cada vegada més vulnerables.

Des dels anys 1960, el bosc ha avançat sense parar. La superfície forestal a Catalunya ha augmentat de manera sostinguda, especialment des de mitjans del segle XX, com a conseqüència directa de l'abandonament rural.² Cada any el bosc genera molta més biomassa de la que s'aprofita,³ i això vol dir que s'hi acumula cada vegada més fusta i més sotabosc. A simple vista pot semblar una bona notícia: més arbres, més natura. Però, en un ecosistema mediterrani, molta vegetació no sempre és sinònim de salut. Quan el bosc es fa massa espès tots els arbres

competeixen pels mateixos recursos, sobretot per l'aigua. I l'aigua, justament, cada cop és més escassa.

Aquesta densificació no és casual, sinó que té molt a veure amb com ha canviat el territori. Durant segles, el bosc formava part d'un paisatge viu: hi havia camps, pastures, aprofitaments de llenya, camins oberts... El territori estava treballat, gestionat, utilitzat. Tot això creava un mosaic de zones diferents que trencaven la continuïtat del bosc i en regulaven el creixement. Però, amb l'abandonament progressiu del món rural, moltes d'aquestes activitats han anat desapareixent. Els camps s'han anat abandonant, els oficis forestals s'han anat perdent i el bosc va creixent sense gaire control.

I mentre el bosc s'ha anat fent dens i espès, el clima canviava. I ho feia ràpid.

La trampa climàtica

El Mediterrani és una de les regions del planeta que s'escalfa més de pressa.⁴ Els estius s'allarguen, les

onades de calor es repeteixen, les sequeres duren més temps i les nits refresquen menys. Tot això afecta directament els arbres. Molts dels boscos que avui tenim van créixer en un clima més suau i humit, i ara han de sobreviure en unes condicions molt més dures. Perden vigor, es debiliten i es tornen més vulnerables a plagues, ventades o incendis forestals.

En aquest context, el bosc no desapareixerà, però sí que canviarà. Algunes zones resistiran, d'altres modificaran les espècies que les formen i en alguns indrets l'arbrat pot reduir-se i deixar pas a matollars més adaptats a la sequera. La natura s'adapta, però ho pot fer de manera gradual mitjançant una gestió forestal planificada i generant riquesa al territori o de manera sobtada, en forma de grans incendis que posin en risc la vida de persones i la natura.

A tot això s'hi afegixen pressions que sovint passen més desapercebudes, però que també pesen. La major part dels boscos de Catalunya són de

1 GENERALITAT DE CATALUNYA, «Observatori Forestal Català».

2 OTERO; BOADA, «El canvi d'usos del sòl i l'expansió forestal a Catalunya».

3 GENERALITAT DE CATALUNYA, «Observatori Forestal Català».

4 INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE

CHANGE (IPCC), *Climate Change 2021: Impacts, Adaptation and Vulnerability*.

La manca de gestió pot ser, precisament, el que fa els boscos més vulnerables. La inacció no és una opció: si el clima està canviant, el bosc també ha de poder adaptar-s'hi

propietat privada —el 76%⁵— i això fa que gestionar-los de manera coordinada no sempre sigui fàcil. Alhora, cada vegada hi ha més gent que visita els espais naturals, i aquesta sobrefreqüentació pot afectar tant la conservació dels ecosistemes com augmentar-ne el risc d'incendi, alhora que genera conflictes d'usos amb el territori.

Tot plegat dibuixa un panorama clar: el bosc català és avui més extens que mai, però també més tensionat. Creix, sí, però ho fa en un entorn cada vegada més sec, més calent i més incert. I aquest contrast —abundància aparent i vulnerabilitat real— és el que explica per què cada cop més veus parlen d'una autèntica emergència forestal.⁶

Cal gestionar: la inacció no és una opció

Davant d'aquest panorama, cada vegada és més clar que deixar el

5 GENERALITAT DE CATALUNYA, «Observatori Forestal Català».

6 CENTRE DE RECERCA ECOLÒGICA I APLICACIONS FORESTALS (CREAF), «Rècord històric de boscos afectats per sequera durant el 2023».

bosc a la seva sort no és protegir-lo. Durant molt temps, una part del moviment ecologista va pensar que conservar significava intervenir el mínim possible, mantenir el bosc intacte i deixar que seguís el seu curs. Però en el context mediterrani actual, amb un clima que canvia ràpidament i uns boscos molt més densos que abans, aquesta idea ha quedat obsoleta. Avui sabem que la manca de gestió pot ser, precisament, el que faci els boscos més vulnerables.⁷

La inacció no és una opció: si el clima està canviant, el bosc també ha de poder adaptar-s'hi. I perquè això passi, cal gestionar-lo de manera activa i planificada. No es tracta d'explotar la natura, sinó d'ajudar-la a mantenir-se funcional en unes condicions que ja no són les de fa 50 o 100 anys.

Gestionar vol dir, en primer lloc, reduir densitats d'arbres. En molts indrets hi ha massa arbres competint per la mateixa aigua, i això els debilita a tots. Aclarir el bosc no és destruir-lo, sinó donar més oportunitats als arbres que queden per-

7 ARA, «Per què Catalunya crema?».

què creixin amb força i resistència. També vol dir afavorir la diversitat: boscos amb espècies diferents, amb arbres joves i vells, amb estructures variades. Aquesta heterogeneïtat és clau perquè el sistema sigui més resilient davant sequeres, plagues o incendis.

Una altra peça important és recuperar paisatges en mosaic, que el bosc no sigui continu i uniforme, cal que hi hagi tant boscos joves com boscos vells combinats amb espais oberts, pastures o conreus que actuïn com a frens naturals del foc. Planificar el territori amb criteris ecològics, identificar àrees on la gestió és prioritària i desplegar instruments de prevenció d'incendis són també part essencial de l'estratègia.

Gestió i oportunitat

Gestionar el bosc, però, no és només una qüestió ambiental. També és una oportunitat social i econòmica. La fusta és un material renovable amb molt potencial en un context de transició ecològica. Els productes forestals no fusters —com el suro, la tòfona, els bolets o les plantes

El futur dels boscos catalans —i del paisatge mediterrani en conjunt— dependrà en bona part de la capacitat col·lectiva de recuperar la cultura de la gestió

aromàtiques— poden generar activitat local. I els serveis ecosistèmics associats als boscos, com la captació de carboni, obren noves vies de valorització. Reactivar la gestió forestal pot significar també reactivar el territori, crear ocupació i reconnectar economia i paisatge.

Al capdavant, adaptar els boscos vol dir anticipar canvis que ja sabem que arribaran i orientar-los perquè el resultat sigui un sistema més estable, més resistent i més útil per a la societat. El repte és considerable: es tracta d'ajustar ecosistemes que han crescut ràpidament a un clima que encara canvia més de pressa. Perquè no fer res no aturarà el procés, només el farà més imprevisible.

El futur dels boscos catalans —i del paisatge mediterrani en conjunt— dependrà en bona part de la capacitat col·lectiva de recuperar la cultura de la gestió, de treballar de manera coordinada i d'assumir que conservar no sempre vol dir deixar fer. Sovint vol dir intervenir amb criteri, amb coneixement i amb visió de llarg termini.

Preparar els boscos per a la sequera i els fenòmens extrems és, en el fons,

preparar a la mateixa societat per al futur. Perquè els boscos són una de les millors defenses naturals davant del canvi climàtic, però només si estan sans, són diversos i resilients.

Incendis: quan el paisatge és el problema

Per entendre per què avui parlem tant de prevenció d'incendis, també cal mirar enrere i veure com han evolucionat els incendis forestals a Catalunya. El foc no és un fenomen nou al Mediterrani —hi ha estat sempre—, però la seva relació amb el territori sí que ha canviat molt. I aquests canvis tenen molt a veure amb com hem transformat el paisatge.

Durant segles, el territori estava intensament gestionat. Hi havia agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals constants. El bosc no era continu ni uniforme, sinó fragmentat en un mosaic d'usos diferents. Quan hi havia incendis, sovint trobaven límits naturals: camps, pastures, zones treballades. El foc existia, però el paisatge el contenia.

Tot això va canviar amb l'abandonament del món rural, les persones van

marxar a viure a les ciutats i el bosc va ocupar espais que abans no eren forestals. Les masses forestals es van fer més denses i contínues, més homogènies i amb molt més combustible acumulat. El foc, que abans es movia dins d'un paisatge fragmentat, va començar a trobar grans extensions contínues i carregades de combustible per avançar.

És en aquest context en què apareixen els grans incendis forestals moderns. Especialment a les dècades de 1980 i 1990, es produeixen els primers episodis que marcaran un abans i un després:⁸ incendis extensos, molt intensos, difícils de controlar. És el moment en què es fa evident que el problema ja no és només l'encesa del foc, sinó el paisatge que el fa possible.

Amb el temps, els especialistes han parlat de diferents «generacions»⁹ d'incendis, perquè cada etapa reflecteix un tipus de territori i una manera diferent de cremar. Primer van ser

8 RODRÍGUEZ-CARRERAS (et al.), «After the Wildfires: The Processes of Social Learning of Forest Owners' Associations in Central Catalonia».

9 CASTELLNOU (et al.), «Clasificación de las generaciones de incendios forestales: actualización».

No podem evitar que el foc existeixi —som un país mediterrani i el foc forma part dels processos naturals del nostre ecosistema—, però sí que podem decidir com serà el paisatge on cremarà

incendis relativament limitats, després grans incendis forestals associats a l'abandonament rural, i avui entrem en una fase encara més complexa: incendis condicionats per la combinació de paisatges continus, canvi climàtic i condicions meteorològiques extremes. Incendis capaços de generar comportaments molt violents, fins i tot impossibles d'extingir en determinats moments.

Aquest aprenentatge ha canviat profundament la manera d'afrontar el problema. Si el foc depèn del paisatge, cal actuar sobre el paisatge. I això ens porta directament a la planificació actual de la prevenció.

Avui la lluita contra els incendis no es pensa només en termes d'extinció, sinó de disseny del territori. Es planifiquen àrees estratègiques en què les estassades de sotabosc i les aclarides d'arbres són prioritàries, perquè reduir la continuïtat del bosc i el combustible acumulat té un paper clau en l'estratègia d'extinció de l'incendi. Actuar en aquests punts té un efecte multiplicador: si el foc hi arriba, el seu comportament pot canviar —perdent intensitat— i es genera una oportunitat per aturar-lo.

Es tracta, en definitiva, de posar portes al foc.

Aquestes infraestructures de prevenció d'incendis forestals prenen formes diverses: eixos de confinament que separen massissos forestals, franges de protecció en la interfase urbano-forestal per protegir els nuclis habitats, punts estratègics de gestió i àrees de gestió prioritària a nivell de massís... Totes elles serveixen per frenar o redirigir el foc i facilitar així la feina dels equips d'extinció. No es tracta de barreres absolutes, sinó d'espais dissenyats perquè el foc hi perdi energia i pugui ser controlat.

La clau d'aquesta planificació és que funciona a escala de paisatge, no més de finca. El foc no entén de límits administratius ni de parcel·les, i per això cal pensar en grans perímetres de protecció prioritària i eixos de confinament on la gestió coordinada és essencial per protegir poblacions, infraestructures i zones naturals especialment vulnerables. El territori es llegeix com un sistema interconnectat, no com una suma de propietats individuals.

I aquí apareix una realitat que sovint es desconeix: pràcticament totes

aquestes actuacions s'han de fer en terrenys privats. I és que, com hem comentat anteriorment, la major part del bosc català és de propietat privada. Tanmateix el risc d'incendi afecta tothom. Les franges de seguretat, les zones estratègiques de gestió, els espais que permeten confinar un incendi... són infraestructures de protecció col·lectiva encara que estiguin ubicades dins de finques particulars.

En aquest sentit, el bosc funciona com una infraestructura verda pública, igual que una carretera o un embassament. Protegeix poblacions senceres, redueix riscos i permet gestionar emergències. I, com qualsevol infraestructura que beneficia el conjunt de la societat, requereix inversió col·lectiva. Per això la prevenció d'incendis moderna implica coordinació institucional, planificació tècnica i finançament públic sostingut. No es tracta només de gestionar boscos individuals, sinó de construir un territori més segur en conjunt.

La idea de fons és simple però poderosa: no podem evitar que el foc existeixi —som un país mediterrani i el foc forma part dels processos

El valor dels productes forestals no sempre compensa els costos de gestionar el bosc, i amb un mercat feble, la inversió es frena i provoca que el bosc es descontrolï i acumuli combustible

naturals del nostre ecosistema—, però sí que podem decidir com serà el paisatge on cremarà. I aquesta decisió —planificada, compartida i sostinguda en el temps— és el que marca la diferència entre un incendi gestionable i una catàstrofe.

Els sector forestal: la baula més feble

Hi ha una cosa que sovint no es veu quan parlem de boscos, incendis o gestió del territori. Parlem de què cal fer, de com ha de ser el paisatge, de com hem d'actuar... però no parlem, gairebé mai, de qui ho farà realment. I aquesta és, probablement, la pregunta més important de totes.

Perquè el bosc no es gestiona sol. No es desbrossa sol, no es planifica sol, no es cuida sol. Darrere de cada hectàrea gestionada hi ha persones, empreses, coneixement tècnic, maquinària, infraestructures i una organització capaç de treballar de manera continuada. En altres paraules: hi ha un sector forestal. I la seva força —o la seva debilitat— condiciona directament el futur del paisatge.

Avui, el gran repte no és només saber què s'ha de fer als boscos, sinó tenir la capacitat real de fer-ho. En canvi, des de les últimes dècades del segle XX, l'activitat forestal ha anat perdent presència. No de manera sobtada, sinó lentament, gairebé silenciosament. Treballar al bosc és molt exigent, sovint irregular, sotmès al clima i amb rendibilitats baixes i poc prestigi social. A mesura que altres sectors econòmics guanyaven pes, el treball forestal en perdia. Empreses que desapareixen, professionals que es jubilen sense relleu, coneixement pràctic que es va diluint. Tot plegat ha anat reduint la musculatura del sector just en el moment en què el país necessita gestionar més superfície que mai.

Aquesta feblesa no és només una qüestió de persones, sinó també d'estructura. El bosc català és complex: propietats petites i disperses, terrenys sovint difícils, accessos limitats i treballs costosos. Gestionar-lo requereix organització, coordinació i una logística que no sempre és fàcil de mantenir. En molts llocs, simplement arribar al bosc, treballar-hi i mobilitzar la fusta ja és un repte tècnic i econòmic considerable.

A això s'hi suma una altra realitat menys visible: la gestió forestal necessita continuïtat. No és una intervenció puntual, sinó un procés sostingut al llarg dels anys. Però, perquè aquesta continuïtat existeixi, cal estabilitat econòmica. I aquí apareix un dels punts més delicats: el valor dels productes forestals no sempre compensa els costos de gestionar el bosc. Quan el mercat és incert o feble, la gestió es frena. I quan la gestió es frena, el bosc torna a acumular combustible, densitat i vulnerabilitat. És un equilibri fràgil.

No obstant això, al mateix temps que el sector s'ha anat debilitant, el context global ha començat a moure's en sentit contrari. La demanda de materials renovables creix. La fusta recupera protagonisme en la construcció sostenible. La bioeconomia forestal obre noves oportunitats industrials. L'energia d'origen forestal guanya interès. El bosc, que durant anys havia estat percebut sobretot com un espai natural, torna a aparèixer com un recurs estratègic.

És com si el potencial del bosc augmenta mentre la capacitat de

El futur del paisatge no dependrà només del clima ni del foc. Dependrà, també, de si som capaços de recuperar la capacitat humana, tècnica i econòmica de cuidar-lo

gestionar-lo no ho fa al mateix ritme, sinó que cau.

Per això, quan es parla de reactivar el sector forestal, no es tracta simplement d'impulsar una activitat econòmica més. Es tracta de reconstruir la capacitat col·lectiva de treballar el territori. Vol dir formar nous professionals, incorporar tecnologia i mecanització, millorar infraestructures, organitzar millor i associar la propietat, reforçar la cooperació entre actors i donar estabilitat als mercats dels productes forestals.

Vol dir, en definitiva, passar d'un model on el bosc creix gairebé sol a un model on el bosc es gestiona de manera conscient, sostinguda i viable.

Quan això passa, els efectes no es queden dins del bosc. Es projecten cap al territori: més activitat econòmica rural, més ocupació, més estabilitat del paisatge, més capacitat preventiva davant incendis, més autonomia en recursos materials i energètics. La gestió forestal deixa de ser només una tasca ambiental i es converteix en una funció estructural del país.

Però, perquè aquest escenari sigui possible, el sector ha de tenir la dimensió adequada al repte. I aquest és, probablement, el gran pas pendent.

Perquè, al final, el repte que perseguim és molt directe: volem boscos gestionats, resilients i capaços d'adaptar-se al futur. Però això només serà possible si també tenim un sector forestal capaç de fer aquesta feina de manera continuada, professional i a l'escala que el territori exigeix. El futur del paisatge no dependrà només del clima ni del foc. Dependrà, també, de si som capaços de recuperar la capacitat humana, tècnica i econòmica de cuidar-lo.

En el fons, gestionar el bosc és gestionar una infraestructura vital del país. I tenir un sector forestal fort és, simplement, tenir la capacitat de fer-ho possible.

El bosc: una qüestió de decisions polítiques

Després de tot el que hem comentat sobre els boscos catalans —el seu estat, els riscos que afronten, el paper del foc, la necessitat de gesti-

onar-los i la debilitat del sector que ho ha de fer possible— la qüestió ja no és només entendre el problema. La qüestió és decidir què fem com a país.

Això ens porta, inevitablement, al terreny de les decisions polítiques. Perquè els boscos no es transformaran sols. La prevenció d'incendis no apareix espontàniament. I el sector forestal no es reforça per inèrcia. Tot això depèn de prioritats col·lectives, d'inversions sostingudes i d'una visió estratègica capaç de mirar més enllà de la urgència immediata.

La transformació del sistema forestal català requereix articular quatre pilars complementaris i indissociables.

Primer pilar: finançament estructural i sostingut

Durant anys, l'esforç econòmic s'ha concentrat sobretot en l'extinció d'incendis. És inevitable quan el foc ja hi és, però apagar incendis és arribar sempre tard. El veritable repte és evitar que el foc esdevingui incontrolable abans fins i tot que comenci, i això exigeix invertir de manera

Quan es parla del futur forestal tot acaba girant al voltant de la prevenció d'incendis, però el repte és disposar d'un sistema forestal capaç de gestionar el territori de manera permanent

continuada en gestió del territori: reduir combustible, planificar el paisatge, mantenir infraestructures de prevenció i protecció i gestionar el bosc any rere any. La prevenció només funciona quan deixa de ser puntual i esdevé estable.

Això implica assumir que gestionar el territori té un cost, i que no invertir-hi no és estalviar, sinó ajornar el problema fins que apareix en la seva forma més cara: grans incendis, emergències repetides i pèrdues ecològiques, materials, i humanes. Per això, cal un finançament públic estructural que superi els 200 milions d'euros anuals,¹⁰ una xifra que, en el context del pressupost de la Generalitat —més de 40.000 milions— representa aproximadament un 0,5%. És una inversió relativament modesta per gestionar més del 65% del territori del país.

La comparació amb altres inversions públiques és reveladora. Les infraestructures grises —carreteres, línies ferroviàries, embassaments o grans

obres públiques— es planifiquen amb pressupostos elevadíssims i una visió clara a llarg termini, perquè es consideren essencials per al funcionament del país. En canvi, la infraestructura verda forestal continua funcionant amb recursos molt més limitats, malgrat que és igualment estratègica. Destinar més de 200 milions anuals a la seva gestió seria, simplement, situar la infraestructura forestal del territori al mateix nivell de prioritat que la resta d'infraestructures essencials.

Segon pilar: una administració forestal a l'alçada del repte

Els recursos econòmics, per si sols, tampoc són suficients si no existeix una estructura capaç d'utilitzar-los amb eficàcia. Gestionar milers d'hectàrees en un context de canvi climàtic accelerat exigeix una administració forestal forta, amb totes les competències sobre el medi natural, especialitzada i operativa. Una administració que no només reguli, sinó que impulsi, coordini, executi i acompanyi. Que sigui àgil sense renunciar al rigor tècnic. Que protegeixi el medi sense bloquejar-ne la gestió. Quan els procediments es tornen

excessivament complexos o lents, el resultat no és més protecció, sinó més abandonament.

Tercer pilar: un sector forestal fort i professionalitzat

Fins i tot amb pressupost i administració, resta la qüestió central: qui gestionarà realment els boscos? Sense un sector forestal viable no es pot intervenir a escala de paisatge. Calen empreses, persones formades, infraestructures operatives, indústria transformadora i mercats estables. La reactivació del sector forestal ha de convertir-se en una prioritat estratègica de país, amb polítiques formatives, econòmiques, industrials i territorials orientades a fer viable la gestió forestal a gran escala.

Quart pilar: una visió integral del sistema forestal

Sovint, quan es parla de futur forestal, tot acaba girant al voltant de la prevenció d'incendis. I sí, prevenir és imprescindible. Però el repte és disposar d'un sistema forestal capaç de gestionar el territori de manera permanent, amb incendis o sense. El bosc no és un espai residual. És una

¹⁰ GENERALITAT DE CATALUNYA, «Pla de reactivació del sector forestal».

Cal garantir que les polítiques de prevenció d'incendis i de gestió forestal disposin dels recursos necessaris de manera estructural

infraestructura verda estratègica que regula l'aigua i el clima, protegeix el sòl, captura carboni, conserva biodiversitat, condiona el risc d'incendi i sosté activitat econòmica. La prevenció no és una política aïllada, sinó el resultat d'un paisatge mantingut, d'una economia forestal activa, d'un teixit professional estable i d'una administració eficient. Si només reforcem la prevenció sense reforçar el sistema que la fa possible, construïm una resposta incompleta i insostenible.

Les línies d'acció necessàries

Amb aquests quatre pilars com a base, la transformació del sistema forestal requereix desplegar tres línies d'acció concretes i operatives:

- Aprovació del Pla General de Política Forestal de la Generalitat de Catalunya,¹¹ amb dotació econòmica garantida. Sense planificació estratègica de llarg termini no hi pot haver transformació real. Cal un pla que defineixi el full de ruta

per a les pròximes dècades, amb objectius quantificables, prioritats territorials clares i instruments operatius que permetin passar de les declaracions d'intencions a l'acció coordinada. Però aquest pla només serà efectiu si va acompanyat d'una dotació econòmica suficient i sostinguda en el temps. Un pla sense pressupost és només un document de bones intencions. Per això, cal garantir que les polítiques de prevenció d'incendis i de gestió forestal disposin dels recursos necessaris de manera estructural, i que superin la lògica de les intervencions puntuals o condicionades a l'emergència del moment. La planificació estratègica i el finançament sostingut són dues cares de la mateixa moneda: sense l'una, l'altra no serveix.

- Desplegament d'un pla de reactivació integral del sector forestal per part de la Generalitat. Cal desplegar polítiques transversals que abordin la gestió silvícola, la propietat, la formació professional, la mecanització, la indústria transformadora, la bioeconomia, la recerca aplicada, la governança participativa i la planificació

territorial estratègica. No es tracta d'una intervenció puntual ni d'un programa concret amb data de caducitat. Es tracta d'una transformació estructural del model de gestió territorial del país.

- Gestió integral del bosc privat i aposta per l'associacionisme forestal. La major part del bosc català és de propietat privada i està molt fragmentada, cosa que en dificulta la gestió coordinada. És per això que cal reforçar el Centre de la Propietat Forestal, que, dins la Generalitat, és la part de l'administració forestal catalana que supervisa la gestió dels boscos privats del país, com a instrument públic capaç d'ordenar, planificar i executar —o facilitar que s'executi— la gestió del conjunt del territori forestal privat. Al mateix temps, cal reconèixer jurídicament les associacions de propietaris forestals com a entitats d'interès públic, atès el paper essencial que desenvolupen en la gestió col·lectiva, l'adaptació de les masses forestals i la reducció del risc d'incendi. La seva tasca genera beneficis col·lectius que van molt més enllà

11 GENERALITAT DE CATALUNYA, «Pla general de política forestal de Catalunya (PGPF)».

dels interessos particulars: protecció de nuclis habitatats, reducció del risc, manteniment del paisatge i dinamització econòmica rural. Sense una estructura que permeti superar la dispersió de la propietat i sense el reconeixement del paper de les associacions, la gestió forestal a gran escala serà sempre una aspiració difícil de materialitzar.

El futur que podem construir

Hem recorregut el diagnòstic: boscos més extensos però més vulnerables, un clima que canvia més ràpid que la capacitat d'adaptació dels ecosistemes, un paisatge que condiciona el comportament del foc, un sector forestal debilitat just quan el país més el necessita. Hem identificat les respostes necessàries: finançament estructural, administració operativa, sector forestal fort, visió integral del sistema. Hem concretat les línies d'acció imprescindibles.

No es tracta només d'invertir-hi més, sinó d'invertir-hi de manera sostinguda. No d'actuar sobre el risc immediat, sinó de construir capa-

citat permanent. No de prevenir el proper incendi, sinó de garantir que el territori pugui ser gestionat durant dècades.

El que està en joc és la capacitat de gestionar un territori sotmès al canvi climàtic. I la seguretat de les persones. I l'equilibri ecològic. I l'economia rural. I la resiliència del país. I el més important: sabem què està passant, sabem què cal fer i sabem que encara hi som a temps.

La transformació no és impossible. Els instruments existeixen, el coneixement està disponible. El que cal és voluntat política, continuïtat en les inversions i coherència. El que cal és decidir que el bosc és una prioritat de país. I aquesta decisió determinarà si els boscos catalans seran un problema creixent o una de les millors inversions que hàgim fet mai com a societat.

El camí està traçat. Les eines, a les nostres mans. I el moment, ara mateix. ■

■ Bibliografia

ARA. «Per què Catalunya crema?» [en línia]. Disponible a: <www.ara.cat>.

CASTELLNOU, Marc (et al.). «Clasificación de las generaciones de incendios forestales: actualización» [en línia]. A *Revista Incendios y riesgos naturales*, juny del 2021. Disponible a: <www.revistarirn.org>.

CENTRE DE RECERCA ECOLÒGICA I APLICACIONS FORESTALS (CREAF). «Rècord històric de boscos afectats per sequera durant el 2023» [en línia]. Disponible a: <www.creaf.cat>.

GENERALITAT DE CATALUNYA. «Observatori Forestal Català» [en línia]. Disponible a: <www.ofc.gencat.cat>.

GENERALITAT DE CATALUNYA. «Pla de reactivació del sector forestal». A *Inèdit*.

GENERALITAT DE CATALUNYA. «Pla general de política forestal de Catalunya (PGPF)». Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. En redacció.

INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE (IPCC). *Climate Change 2021: Impacts, Adaptation and Vulnerability* [en línia]. Disponible a: <www.ipcc.ch>.

OTERO, Iago; BOADA, Martí. «El canvi d'usos del sòl i l'expansió forestal a Catalunya».

RODRÍGUEZ-CARRERAS, Raül (et al.). «After the Wildfires: The Processes of Social Learning of Forest Owners' Associations in Central Catalonia» [en línia]. A *MDPI*, vol. 12, núm 15, 2020. Disponible a: <www.mdpi.com>.